

ใจบวกธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

บรรยากาศดีนะ ตั้งใจฟังธรรม เราหาอยู่หากินทางโลก เราชวนขวยกันเพื่ออะไร เราชวนขวยนะ ถ้าเป็นทางโลก เขาว่าอยู่สุขอยู่สบาย อยู่ทางโลกอยู่สุขสบาย สุขสบายเรื่องของร่างกาย ความอยู่สุขอยู่สบายเรื่องของร่างกายนะ แต่ถ้ามันมีกิเลสบีบคั้นอยู่ มันสุขสบายไม่ได้หรอก คนเราเกิดมา มันมีกิเลสมา ถ้าไม่มีกิเลส คนจะเกิดได้อย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว อวิชาปจฺจยา สงฺขารา อวิชา ความไม่รู้ จิตมันไม่รู้ มันโง่ แล้วมันก็พาเกิดพาดาย สิ่งที่เกิดตาย เพียงแต่เราสร้างบุญกุศล เราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์นะ เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วมันบุญ ๒ ชั้น เกิดเป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสำคัญมาก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ถึงจะมีพระพุทธศาสนา ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ละ คูตี เราว่าเราเกิดมาใน ๕,๐๐๐ ปีนี้มีศาสนาพุทธเกิดอย่างไรก็พบพระพุทธศาสนา

แล้วคูตี คุณเจ้าชายสิทธัตถะสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญกุศลมา มหาศาลขนาดนั้นะ เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ไม่มีศาสนาพุทธนะ เพราะถ้ามีศาสนาพุทธ เจ้าชายสิทธัตถะต้องไปเรียนกับเจ้าลัทธิต่างๆ เรียนกับศาสดาต้องมีผู้สอนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ นี้ไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกนะ จะออกประพตฺติปฏิบัติ คูตี เทวทูตทั้ง ๔ มาแสดงให้เห็น เด็กเกิดมา ขนาดที่ว่าสร้างบุญญาริการมาขนาดนี้ แต่เรื่องของโลกๆ

เหมือนกับเราในปัจจุบันนี้ เราปัจจุบันเราเกิดมา เราก็ต้องการให้ลูกเรา ให้หลานเรา ให้คนในครอบครัวของเราประสบความสำเร็จ ให้มีฐานะ ให้มีที่ยืนในสังคม สถานะขนาดไหน สังคม

ขนาดไหน เราชนะ เราอ่อนไปสิ สมัยอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี กษัตริย์ตายหมดแล้วนะ สิ่งที่ตายไปเห็นใหม่ จะมีสถานะขนาดไหนมันก็ของชั่วคราว แต่เราก็อยากให้มันเป็นจริงกัน เราไปตะครุบเงากันนะ เราไปตะครุบเงาสิ่งที่เป็นเงาว่าสิ่งนี้เป็นความจริง มันไม่เป็นความจริงเลย เราปรารถนาให้ครอบครัวของเรา ให้คนในครอบครัวของเรามีความสุข แล้วเราก็ปรารถนาเราอย่างนั้นด้วย นี่สมบัติโลก

สิ่งที่สมบัติโลก มันเป็นอย่างนี้มาดั้งเดิมอยู่แล้ว แล้วเวลาเจ้าชายสิทธัตถะเกิดมา พระเจ้าสุทโธทนะหาสิ่งที่เป็นความสุขทางโลก มีประสาท ๓ หลัง มีนางกำนัลต่างๆ พร้อมหมดเลย มีแต่ความสุข เพื่อเพราะอะไร เพราะมันสิ่งที่ฝังใจอยู่ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเกิดมา พรหมณ์ทั้ง ๘ พยากรณ์แล้ว ถ้าได้เป็นจักรพรรดิ ถ้าได้อยู่ในครองเป็นกษัตริย์จะได้เป็นจักรพรรดิ จักรพรรดิคือการรวบรวมแคว้นต่างๆ ให้รวมกันใช้ใหม่ แคว้นต่างๆ ก็เหมือนประเทศหนึ่ง มันเล็กๆ ใช้ใหม่ ถ้ารวมแล้วเป็นจักรพรรดิ นี่คือการสร้างบุญมา

แต่ถ้าได้ออกบวชจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้ฝังใจอยู่ พระเจ้าสุทโธทนะถึงพยายามจะดึงไว้ เพราะความคิดของโลกใจ ความคิดของพ่อแม่ต้องให้ลูกของเราประสบความสำเร็จ นี่เป็นความสุขทางโลกนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมหาศาล สร้างมามหาศาลเพราะเป็นชาติสุดท้าย เวลาเกิดในลุมพินี เกิดที่ลุมพินีวันบอกว่า เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย นี่เป็นบุญนะ บุญ

เหมือนกับเราภาวนา เวลาสิ่งใดที่เกิดขึ้นมา เห็นใหม่ ธรรมเกิด ธรรมเกิด เราเห็นอะไร เราได้สัมผัสอะไร ใจได้สัมผัสสิ่งต่างๆ เดี่ยวคิดดี เดี่ยวคิดชั่ว เวลาคิดดี นี่เหมือนกัน สิ่งที่เกิดมามันเป็นจรดนิสัย มันเป็นเรื่องที่ว่าใจสร้างมา สิ่งที่ใจสร้างมา จะคิดในแง่ดี ถ้าใจเป็นแง่บวกนะ ใจบวกกับธรรม หรือ ใจบวกกับธรรม

ถ้าใจบวกกับธรรมนะ มันจะคิดสิ่งดีๆ คนจะมีความรู้สึกที่ดี แล้วความคิดสิ่งที่ดี มันมีสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเราตรงไหน? ประโยชน์กับเราจะทำคุณงามความดี “บุญ” บุญทำให้สังคมยอมรับนะ สังคมว่าคนนี้เป็นคนดี คนนี้เป็นคนที่เอาเปรียบเขา คนนี้เป็นคนไม่ดี เห็นใหม่ สิ่งใจมันบวกมา แล้วเราเกิดมา ใจบวกมา สิ่งที่เกิดมาพบพุทธศาสนา พบต่างๆ นี่มันเป็นประโยชน์มาก

เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเกิดมา เพราะมีบุญมหาศาล เวลาเกิดมา สิ่งจะคิดแง่ที่ดี แ่งที่ดี เพราะว่า พระเจ้าสุทโธทนะจะพยายามจะบังไว้ ว่าสิ่งโลกนี้มีแต่ความรื่นเริง โลกนี้มีแต่ความเป็นของจริง แต่พอเทวดามาแสดงตัวให้เห็นเกิด แก่ เจ็บ ตาย ฟังสิ ฟังคำว่า “เจ้าชายสิทธัตถะถามว่า เราก็คงต้องเป็นอย่างนี้หรือ?”...ไม่เข้าใจนะ นึกว่าจะอยู่คงที่ นึกว่าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแล้ว จะเป็นกษัตริย์แล้ว จะอยู่อย่างนี้ จะไม่มีการตาย

คนเกิดมาที่ไม่เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ใหม่ๆ ที่โลกเขาเป็นกันอยู่นี้มันน่ามหัศจรรย์ไหม มันน่ามหัศจรรย์เพราะอะไร เพราะความปรารถนาของพ่อ ในเมื่อพ่อปรารถนาอยากให้ลูกอยู่ แล้วสิ่งที่พราหมณ์พยากรณ์ไว้มันจะฟังใจพ่อ ถ้าเห็นสภาวะความเป็นจริงของโลก คนมีปัญญามันจะคิดหาทางออกไง มันจะไม่ยอมจำนนอยู่ในกรงขังของวิญญูะ คือการเกิดและการตาย

ถึงไม่เห็นสภาวะแบบนั้นเลย ออกไปเที่ยวสวน เห็นเทวดามาแสดงตนให้ดู นี่ปัญญาเกิด ปัญญาเกิด ปัญญาสิ่งที่ว่าที่เป็นโลกๆ นะ สิ่งที่เป็นคุณงามความดี แต่ธรรมะยังไม่มีเลย ธรรมะยังไม่มีนะ สิ่งนี้มันสะท้อนหัวใจ สะท้อนหัวใจว่า เพราะเป็นผู้ที่สร้างมาเพื่อจะค้นคว้าสิ่งนี้ ค้นคว้าสิ่งที่ไม่มีในโลกนะ แล้วเราเกิดมาในปัจจุบัน เราพบพระพุทธศาสนา มันต่างกันมหาศาลเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาบอก ธรรมมีอยู่ในโลกอยู่แล้ว มันก็เหมือนภาษนะมันมีอยู่ในโลกอยู่แล้ว คุณติ คุณอย่างภาษนะด้วยโอโชขามนี้มีทั้งนั้นเลย แต่มันไม่มีอาหาร มันไม่มีสิ่งใดที่เป็นอาหารเลย อาหารของใจมันไม่มี เวลาออกไปประพฤติปฏิบัติ เวลาออกบวช ออกบวชแล้วก็ค้นคว้าอยู่ ๖ ปี นี่ลองผิดลองถูกกับเจ้าลัทธิต่างๆ นะ แล้วลองผิดลองถูกไปกับกิเลส

กิเลสคือความขบขันในหัวใจ สิ่งที่สังกมในสมัยนั้นเขาประพฤติปฏิบัติกัน ต้องอุกฤษฏ์ ต้องทำสภาวะแบบใด นี่ได้ทดสอบมาหมดแล้ว ได้ไปทดสอบกันมา เพราะว่าการศึกษามา มีภาษนะ ภาษนะคือมีหัวใจ มีหัวใจเพราะเจ้าชายสิทธัตถะเกิดมามีหัวใจ มีร่างกายกับจิตใจ แต่ธรรมมันยังไม่มี ใหม่ๆ ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่ามีอยู่ไง มีอยู่แต่มีรอคนไปรื้อค้นขึ้นมา สิ่งที่รื้อค้นขึ้นมามันยังไม่พบสิ่งสภาวะแบบนั้นขึ้นมา ก็ต้องพยายามค้นคว้าขึ้นมา จนว่าเป็นสัจญ์ตรัสรู้ได้เองโดยชอบ

ธรรมชาติของมัน แต่ถ้าใจเป็นบวกรรมนะ มันทำให้เราลุ่มลึกลงนะ ทำไมเขาเป็นอย่างนั้น แม้แต่สัตว์นะ คุณสิ เราเลี้ยงสัตว์ สัตว์บางตัวก็นิสัยน่ารักนะ สัตว์บางตัวก็เกรมมาก เห็นไหม ทำไมสัตว์มันก็ไม่เหมือนกัน มนุษย์ก็ไม่เหมือนกัน ใจใจก็ไม่เหมือนกัน สิ่งนี้มันมาจากไหนนะ ถ้าเราได้คิดนะ

แต่ถ้าเป็นกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนไปบุพเพนิวาสานุสติญาณ แม้แต่จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกทดสอบกับเจ้าลัทธิต่างๆ มา ทำขนาดไหนมันก็ไม่เป็นประโยชน์ มันไม่เข้ากรรม มันไม่เข้าในกรรม มันเป็นฉานโลกีย์ ขนาดทำขนาดไหนก็เป็นฉานโลกีย์

เริ่มต้นตั้งแต่ว่า “เราทดสอบมาหมดแล้ว เราทดสอบ เราเข้าใจ เราออกไปหากับโลกมาหมดแล้ว แล้วมันไม่ได้ประโยชน์” นึกถึงสมัยที่เด็ก นึกถึงสมัยที่เด็กที่ว่าพระเจ้าสุทโธทนะออกทำเรกนาขวัณู แล้วผู้ใหญ่เขาไปเพลิดเพลินกัน ทิ้งไว้ ปล่อยเด็กไว้ ทิ้งไว้ที่โคนต้นหว้า

ขณะที่ความคิดของผู้ที่มีปัญญา มันก็คิดถึงใจของเรา

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกันนะ เราจะไปห่วงแต่ว่าเรากลัวทำผิดพลาด เรากลัวจะทำไม่เหมือนคนอื่น ทางโลกมันมีการแข่งขัน การแข่งขันทางโลก ถ้าที่ไหนมีการแข่งขันจะทำให้มีการเจริญ เพราะว่ามีคนต้องพยายามแข่งขัน ทำให้สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดีขึ้นมาตลอดเวลา แต่การแข่งขันของเรา เราจะเปรียบเทียบกับคนอื่นมันไม่มีประโยชน์ใจ มันเป็นเรื่องของเรา

เขาทำดีทำชั่วขนาดไหนมันก็เรื่องของเขา เพียงแต่ว่าถ้ามันมีกรรมร่วมกัน เวลาทำดีทำชั่ว มันกระเทือนถึงเรา มันเจ็บถึงเรา มันกระเทือนถึงเรา สิ่งนี้มันก็เป็นกรรม เราก็ดูใจเราถ้ามันกระเพื่อม สิ่งเราต้องทำกันมา มันถึงจะมีกระทบกระเทือนมาถึงเรา

เจ้าชายสิทธัตถะก็เหมือนกัน ขณะที่ว่ายังมีกิเลสอยู่ เพราะยังไม่ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาคืนคว่ำมา ทุกข์ยากมากับเขา ทดสอบมากับเขา หวนคิดไปถึงที่โคนต้นหว้านั้น คือสมัยที่เป็นเด็ก สิ่งใดที่มันฝังใจ มันคืนคว่ำมาได้จากใจของเรา ใจของเรา เราประพฤติปฏิบัติมาขนาดไหน คุณสิ เราย้อนไปตั้งแต่เราจำความได้ อะไรที่มันฝังใจเรานั้นเป็นสิ่งที่ดี สิ่งนี้คิดแล้วมันก็เป็นความชุ่มชื่นหัวใจ สิ่งใดที่มันบีบคั้นใจเรา แล้วสิ่งนั้นไม่ดีเลย

แต่เราคิดถึง อืม! กรรมเหมือนกัน

เจ้าชายสิทธัตถะนอนไปถึงที่โคนต้นหว่านนั้น กำหนดลม ขณะผู้ใหญ่เขาไปเพลิดเพลิน สนุกสนานกัน เพราะได้สร้างสมบุญญาริการมา เห็นใหม่ นั่งกำหนดลมหายใจอยู่ เด็กยังทำได้ นั่ง กำหนดลมหายใจอยู่เพราะว่าสร้างบุญญาริการมา สิ่งที่ทำ เขาเพลิดเพลินอยู่ ก็มีโอกาสดำผัสได้สัมผัสกับความเป็นสัมมาสมาธิใจ จิตมันมีความสุขขนาดนั้น มีความสุข แล้วมันเป็นความพึงใจมา แต่ในเมื่อธรรมยังไม่เกิด ก็เลยอยู่กับชีวิตโลก เพราะอะไร เพราะไปตามกระแสของโลกเขา

จนถึงที่สุดไปเห็น ตั้งแต่อยู่นิราชาวัง พวกนางสนมมาพอนมารำให้ดู สิ่งที่มาพอนมารำ เพราะในประเพณีของกษัตริย์ นี่พลอหลับไปก่อน พอตื่นขึ้นมาตื่นขึ้นมานางพอนมารำเล่นกันสุดๆ แล้วนอนหลับอยู่ที่ในพื้น ตื่นขึ้นมามองไปเห็นแต่มันเป็นซากศพ นี่ในเมื่อสิ่งที่เป็นอย่างจริง สิ่งที่เป็นความจริงเหมือนกับซากศพ เราก็มั่นมั่นเป็นไปได้อย่างไร

แต่ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินี้เห็นอสุภะ เห็นสิ่งต่างๆ มันเป็นไปไม่ได้ ถ้าจิตมีหลักมีรากมีฐาน แล้วจิตของเจ้าชายสิทธัตถะสร้างบุญญาริการมาขนาดนั้น นี่มันสะท้อนใจมาตลอด ใจถ้าบวกในแง่บวกของธรรม สร้างเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเสียเอง แล้วจะต้องประพฤติปฏิบัติเอง แต่สิ่งนี้มันก็บวกมาตลอด แล้วออกค้นคว้าจากภายนอก ออกบวชแล้วออกค้นคว้าจากภายนอก มันไม่เข้าทาง เพราะมันไม่สะท้อนถึงกิเลส

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะนี้เห็นสภาวะแบบนี้ มันสะท้อนเพราะมันเป็นทางบวก มันเป็นทางบวก แต่เพราะธรรมยังไม่เกิด ทางบวกนะ มันเป็นสัมมาสมาธิ เวลาเราประพฤติปฏิบัติในแง่บวก ในแง่บวกจะทำให้ชุ่มชื้น ในแง่บวกจะทำให้เราได้สัมผัส ความสัมผัสของจิตนะ จิตมันแค่สัมผัสธรรม มันก็มีความสุขแล้ว แล้วขณะที่จิตมันสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาได้ มันออกก้าวเดินไปโดยภาวนามยปัญญา มันเป็นความมหัศจรรย์ มันเป็นความมหัศจรรย์ที่ค้นคว้าได้ในหัวใจของเรา

ความมหัศจรรย์ของโลกที่เราไปตื่นตื่นกัน มหัศจรรย์ ความมหัศจรรย์ของโลกมันเป็นการลงคะแนนเสียงกันนะว่าสิ่งใดเป็นมหัศจรรย์ สิ่งที่มีคุณค่ามากกว่านี้ที่เขาไม่เห็นยังมีอีกมหาศาลเลย เราก็มั่นมั่นนี่เป็นมหัศจรรย์ มหัศจรรย์โดยสมมุติ มหัศจรรย์โดยคนมีกิเลสแต่งตั้ง

แต่ความมหัศจรรย์ของเรา ชีวิตของเรา จิตของเรามีความมหัศจรรย์มาก เห็นใหม่ เจ้าชายสิทธัตถะนอนนำไปถึงสภาวะแบบนั้น อานาปานสติกำหนดค้อย่างนั้น ค้นคว้ามา ๖ ปีแล้วย้อนกลับ

มาที่อานาปานสติ “คตินี้เรานั่งแล้วจะกำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก กำหนดอานาปานสติ ถ้านั่งคตินี้แล้ว ถ้าไม่ตรัสรู้ขึ้นมา จะยอมตายคตินี้เลย”

พอจิตสงบเข้าไป นี่ย้อนไปไง ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีกิเลสอยู่นะ พอจิตสงบขึ้นมา มันเป็นการพิสูจน์มาทั้งหมด ปฐมยาม บุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนไปอดีตชาติ ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะธรรมยังไม่เกิด ยังไม่มีความรู้แจ้ง

สิ่งต่างๆ ใ้จะพยายามจะกะเทาะเปลือกไข่ออกมา แต่การก่อนจะเข้าไปกะเทาะเปลือกไข่ออกเข้าไปถึงมีอวิชชา คือสิ่งที่เป็นกิเลสอยู่ในหัวใจ จิตสงบเข้ามาขนาดไหน ปฐมยามย้อนกลับไป เพราะมาเข้า พอจิตมีกำลังขึ้นมา เพราะอดอาหารมา ๔๕ วัน แล้วออกมาฉันอาหารมีกำลังขึ้นมา แล้วย้อนจิตเข้ามาเป็นกลาง สิ่งที่เป็นกลางเข้าไปพบกับข้อมูลเดิม สิ่งอวิชชามันใช้ข้อมูลอย่างนี้ยังมีอยู่ ถึงย้อนสาวไปอดีตชาติ ไม่มีต้นไม่มีปลาย บุพเพนิวาสานุสติญาณ สาวไปอดีตตลอด สาวไปขนาดไหน ด้วยปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศนาว่าการเอามาคิดเป็นตัวอย่าง สิ่งใดเป็นประโยชน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ ตั้งแต่พระเวสสันดรย้อนกลับไปเลย พอย้อนกลับไป สิ่งที่ย้อนกลับไป สิ่งให้เห็นสัจจะความจริง เห็นการเกิดและการตายของจิต มันสะสมมา มันไม่มีที่สิ้นสุดเลย เพราะกำลัง เพราะอำนาจวานานะ สิ่งนี้ไม่ให้คิด ไม่ให้คิดเพราะสิ่งนี้มันมีอยู่ สิ่งนี้มันเป็นไป มันเป็นอดีต สิ่งในอดีตมันสร้างสมมาเป็นอดีต

แต่ในปัจจุบันนี้ ธรรมะที่ว่าแก่ปัจจุบันๆ สิ่งที่เป็นอดีตมันก็แก้กิเลสไม่ได้ ไปถึงที่สุด เพราะกำลังมันก็มีไปถึงที่สุด ใช้สาวไป คำว่า “ไม่มีต้นไม่มีปลาย” จะสาวไปอีกก็ยิ่งได้อีก จะกี่แสน กี่หมื่น กี่ล้านๆๆๆ ชาติมันก็ไม่จบ มันไม่จบ มันถึงไม่มีที่มา ไม่มีที่มาหมายถึงว่า มันเริ่มต้น ไปนับเริ่มต้นไม่ได้ แต่สิ่งนี้มันจะเวียนมาตลอด มันมี จิตนี้มี จิตทุกดวงไม่เคยตาย มันจะมีของมันสภาวะแบบนั้น

ถึงย้อนกลับมาในปัจจุบัน ปัจจุบันที่ยังมีกิเลสอยู่ ในปัจจุบันคือตั้งสติอยู่ ในปัจจุบันคือสัมมาสมาธิ แล้วมัชฌิมยามออกไป จุจูปปาตญาณ สัตว์ตัวใดตายแล้วเกิด อำนาจของกรรม อำนาจของการกระทำตายแล้วเกิด สิ่งที่ตายแล้วเกิด ไปเกิดในชาตินั้นๆ เห็นไหม มันมี มันเป็นไป อย่าง

นั่น ถ้ามันต้องดวงจิตทุกดวงจิตต้องเกิด ถ้าทุกดวงจิตต้องเกิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ เพราะพระอรหันต์ไม่เกิด พระอรหันต์จะไม่มี การเกิดอีกแล้ว

แต่ถ้าไม่มีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มันต้องเกิดอีก ก็เห็นเรื่องการเกิด และการตาย สิ่งทุกอย่างสิ่งเป็นสภาวะอย่างนี้มันเป็นเรื่องของวิญญูะไง มันเป็นเรื่องของปัจจุบัน เป็นเรื่องของอำนาจของจิต อำนาจของกรรม อำนาจในเมื่อยังมีความรู้สึกอยู่ ยังมีใจอยู่ ถ้ายังมีใจอยู่ มันมีธาตุรู้ที่อยู่ มีธาตุรู้ที่อยู่ มีจิตอยู่ จิตนี้มันต้องไปตามกระแสอันนั้น มันมีอยู่โดยธรรมชาติของเขา

นี่เรื่องเกิดเรื่องตายเป็นเรื่องธรรมดา เรื่องธรรมดาของโลกที่เป็นไปอยู่อย่างนี้ แต่มันไม่ธรรมดาเพราะเราไม่รู้ แล้วเรามีกิเลส พอเรามีกิเลสขึ้นมา มันมีแรงบวก ถ้ามีกิเลสขึ้นมา แรงบวกที่ดี แรงบวกที่มันเป็นกุศล อกุศล ทำดีมันก็ไปตามกระแส ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เพราะจิตดวงนี้ดี ดิชนาคไหนมันก็เวียนอยู่ในวิญญูะ

ถ้าเปลี่ยนเป็นอกุศลจะทำโดยความพลั้งเผลอ โดยอำนาจของกิเลส มันก็ตกไปเป็นนรก อเวจี มันก็หมุนเวียนไปอย่างนั้น มันจะเวียนไปอย่างนี้ตลอดไป สิ่งที่ตลอดไป แล้วมันมีไหมล่ะ? มันมีโดยการพิสูจน์ได้ พิสูจน์ได้เป็นอย่างนี้ เพราะคนมีตา คนเห็นได้ สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นสภาวะแบบนี้ มันเห็นในเรื่องของวิญญูะ คือเห็นในเรื่องโลกียะ เรื่องของฆานโลกียะ ใจมันยังไม่เข้าถึงสภาวะธรรม

ถึงยามสุดท้าย สิ่งนี้เพื่อพิสูจน์ให้...พิสูจน์กับดวงจิต การจิตที่มันเข้าไปถึงสภาวะของ ข้อมูลของเราเอง อย่างที่เราค้นคว้า เรารับรู้สุขทุกข์ในหัวใจของเราเอง เราค้นคว้าของเราเอง แต่ถ้าค้นคว้าเป็นโลกมันก็เป็นโลก แต่ถ้าค้นคว้าเป็นธรรมล่ะ ถ้าค้นคว้าเป็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการ

ถึงบอกว่า เราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วพบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะนะ แล้วค้นคว้านี้ไม่มีกรรม ไม่มีกรรมยังค้นคว้ามาได้ แล้วเรามีกรรมและมีวินัย แล้วมีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ มันเป็นอำนาจวาสนา เหมือนกับเราเข้าไปนั่งใน

ร้านอาหารเลย แล้วมีผู้เอาอาหารมาเสิร์ฟเราเลย อาหารมีพร้อมหมดเลย แต่เราไม่สามารถกินอาหารนั้นได้

มันน่าสลดสังเวชมากนะ ชาวพุทธนี้น่าสลดสังเวชมาก แล้วน่าสลดสังเวชในผู้ที่ประพฤติปฏิบัติด้วย ถ้าเราผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันต้องมีคุณสมบัติขึ้นมาสิ มันต้องทำให้ใจเรามีประโยชน์ขึ้นมาสิ ถ้ามีใจมีประโยชน์ขึ้นมา เราทำแล้ว เราเป็นชาวพุทธด้วย แล้วเราไม่ใช่ถือพุทธที่ทะเบียนบ้านด้วย แล้วเราไม่ใช่ผู้ปฏิบัติที่ว่าจับต้องสิ่งใดไม่ได้ด้วย ถ้าจับต้องสิ่งใดไม่ได้นะมันลอยลม

คุณสิ เราศึกษาธรรมะกัน เพราะเรามีวาสนา เราเกิดมาพบพุทธศาสนา เราก็ศึกษาธรรมะกัน เราว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วทุกข์ใหม่ แล้วแก้กิเลสได้ใหม่ เหมือนกับเราเป็นโรค แต่เราไม่รักษาตัวเราเองเลย เราไปรักษา เราไปรักษา การรักษาโรคเรา รักษาแต่เนื้องอกร่างกาย มันไม่ใช่เข้ามาในร่างกายเรา นี่ก็เหมือนกัน เวลาศึกษาธรรมะก็ศึกษาแต่เป็นขั้นๆ เป็นความจำ เป็นสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง มันก็ว่ากันไปอย่างนั้นนะ

แต่กิเลสมันอยู่ที่จิต กิเลสอยู่ที่จิต มันต้องย้อนกลับมา

ถ้ามันเป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ ถ้าเป็นจุตูปปาตญาณ วิชชา ๓ วิชชา ๓ ของพระอรหันต์ พระอรหันต์มันมี ๔ ประเภท นี่ก็เหมือนกัน ขณะที่ว่าย้อนไปอย่างนั้น ถ้าติดอย่างนี้มันก็เป็นไปไม่ได้ ปัญญาอย่างนี้ฉานโลกียอย่างนี้ ฤทธิชีไพร ก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ก็มีอยู่แล้ว การระลึกอดีตชาติต่างๆ มันมีอยู่แล้ว มันไม่เป็นเรื่องมหัศจรรย์อะไรเลย มันเป็นเรื่องพื้นๆ มันเป็นเรื่องของจิตที่มันมีข้อมูลอยู่แล้ว ใครมีสมาธิเข้าไปก็จับต้องได้

แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สำคัญกว่า ถึงยามสุดท้าย ย้อนกลับไปพิจารณาวิชา สิ่งนี้ที่ว่าเป็นปัญญาที่ฆ่ากิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับไปในจิตของตัวเอง สิ่งที่มีกำลังแล้วมันส่งไป ส่งไปด้วยอะไร? ด้วยความไม่รู้ของจิต ด้วยวิชาปจฺจยา สงฺขารา...อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ รูป ความเป็นไปของจิต ความเป็นไปของมันไป มันจะสาวต่อออกไป แล้วออกไป สิ่งนี้เกิดเพราะมันเป็นวิชา

แล้วสิ่งที่เป็นวิชาล่ะ ที่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าล่ะ สิ่งที่เป็น สัมมาสัมพุทธเจ้า “วิชา” ความรู้แจ้ง สิ่งนี้เป็นพลังขับเคลื่อนเพราะเรามีสมาธิ เรามีปัญญาเป็น ความถูก เป็นสัมมา สัมมามันย้อนกลับไง พอย้อนกลับ ทำลาย ทำลายอวิชา ทำลายมาร ทำลาย สิ่งที่ควบคุมมัน

เราเกิดมา ทุกคนเกิดมา ขณะเกิดมีอวิชาคือพญามารเป็นเจ้าวัฏจักร เจ้าวัฏจักรเป็นเจ้า กามภพ รูปภพ อรูปภพ แล้วจิตมันตายเกิดในวัฏจักรอย่างนี้ นี่เจ้าวัฏจักร ความไม่รู้ของจิต พององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนเข้าไปอริยสัจ ความรู้ของจิตเกิดขึ้น เห็นความเป็นไปของจิต เห็นความเป็นไปของ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สวนกระแสดกลับ พอสวนกระแสดกลับเข้าไปตอน อวิชาออกไป นี่อัสวักขณญาณเกิดขึ้น อริยสัจเกิดที่นี้ วิมุตติสุขเกิดที่นี้ นี่อาหารเกิดแล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสวยวิมุตติ สุข วิมุตติสุข สุขอันนี้โลกไม่เคยเห็น ไม่มีใครเคยเห็น ไม่มีใครเคยสัมผัส ไม่มีใครเคยรับรู้เลย เพราะอะไร เพราะมันสุขนอกสมมุติ ความสุขของพวกเรามันเป็นเวทนา ความสุข ความทุกข์ หรือ เฉยๆ อยู่ เวทนา ๑ แต่วิมุตติสุขนี้สุขนอกสมมุติ

สิ่งที่ธรรมนี้มีอยู่ สิ่งที่มีอยู่คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาใจขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปรื้อค้น รื้อค้นแล้วความสัมผัส ปัจจัยตั้งสิ่งนี้ จิตขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวิมุตติไป หมดจากกิเลสไป สิ่งนี้เป็นวิมุตติ นี่เสวยวิมุตติสุข สิ่งนี้คืออาหาร สิ่งนี้เป็นธรรมในอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคคือมัคโคทางอันเอก ทางคันคว่า

แล้วเราเกิดมามีสิ่งนี้พร้อมอยู่ แล้วทำไมเราไม่ใส่ใจ หน้าที่การงานนะ ถ้าเราเกิดมา...ใช่ เราเกิดมาในโลก ทุกคนเกิดมาในโลก แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเกิดกับพระเจ้าสุ ทโชนะก็เกิดในโลก คนเกิดมาในโลก แต่เพราะเราเกิดมาในโลก แล้วเราค้นคว้าของเรา เราถึงจะ ออกจากโลก ออกจากโลก โลกนอก โลกใน

“โลกนอก” คุณติ การสรรเสริญ นินทา มีลาภ เสื่อมลาภ นี่เรื่องของโลก ถ้าเราคิดเหยื่อ เราถือ อยู่กับโลกเขา นั่นโลกจากภายนอก “โลกใน” ในเมื่อจิตเรามีอวิชาอยู่ โลกในมันอยู่กับเรา มันบีบ คั้นเราอยู่ในหัวใจ สิ่งนี้มันยังต้องพาเราไปอีก เพราะอะไร เพราะความรู้สึกอันนี้มันโดนบีบคั้นอยู่

ถ้าความรู้สึกบีบคั้นอยู่ เราทำคุณงามความดีมันก็ผ่อนคลายอย่างนี้ มันก็มีประโยชน์เท่านี้ สิ่งนี้ถ้าเรายู่กับโลกเขา เราก็ติดกับโลกเขา

แต่ถ้าเราออกมาประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เราใส่ใจกันทำไม เราชวนขวยไปทำไม คุณสิ คุณเวลาครูบาอาจารย์ของเราคั่นคว่ำมา ทั้งๆ ที่ตำรามืออยู่นะ เวลาครูบาอาจารย์ของเราคั่นคว่ำนี่คั่นคว่ำเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นความจริง สิ่งที่ทางโลกว่าเป็นธรรมะๆ มันเป็นสัญญา มันเป็นแค่ภาษาเหมือนกัน แค่ภาษา แต่มันดีที่มีตำราให้เราเรื้อคั่น แค่ภาษา ภาษาคือหัวใจ

สิ่งที่สัมผัส เวลาทำความสงบของเราก็เป็นความจริงของเรา เวลาปัญญาเกิดขึ้นมาก็เป็นปัญญาของเรา สิ่งที่เป็นปัญญาของเรา มันน่าสลบใจมาก สลบใจในขณะที่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วไปสัมผัสสิ่งที่ว่า สิ่งที่มีความล่งเลตงสัย คือปฏิบัติแล้วให้กิเลสออกหน้า นี่มันจะพาออกไปนอกคู่นอกทาง

ในการประพฤติปฏิบัติ แม้แต่ว่า เราประพฤติปฏิบัติ เราต้องเดินตามตำรา เราต้องเดินตามแผนที่ แล้วพอแผนที่มากาง เดินไปด้วยความเกร็งใจ เราเดินไปตามธรรมชาติ เราเดินไปตามแผนที่ ถ้าเราเดินไปตามแผนที่ ในแผนที่ ในพื้นที่นั้นนะ สิ่งที่ไม่ได้อยู่ในแผนที่มหาศาลเลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก “โยไม้อีกำมือกับโยไม้อีกำมือ” แผนที่มันส่วนที่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์มาก แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัติ เราต้องวางให้หมด แล้วให้มันเป็นสัจจะความจริงของเราขึ้นมา

สัจจะความจริงนะ เห็นสิ่งใด เห็นกระทบสิ่งใด สิ่งใดกระทบนะ ถ้ามันกระทบ มันสัมผัสกัน ชันชกับจิตมันสัมผัสกัน “สัญญา” สัญญาคือข้อมูล ถ้าข้อมูลในจิตมี ข้อมูลของเรามีอยู่ มันกระทบกับความรูสึกตัวจิต มันจะเกิด เกิดความรู้สึก เกิดความคิด เกิดต่างๆ ขึ้นมา นี่สิ่งที่เป็นปัญญาอย่างนี้ก็มี

แต่ถ้ามันไม่สัมผัสสิ่งใดๆ เลย ถ้ามันเกิดขึ้นมาโดยเป็นปัญญาที่มันสร้างขึ้นมาจากตัวเราเองก็มี สิ่งที่ยังมี นี่ถ้ามันสร้างขึ้นมาอย่างนี้ มันเป็นสมบัติของเรา แต่ถ้ามันกระทบอย่างนั้นมันเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอะไร เพราะเรามีข้อมูล เราศึกษาธรรมมา เราศึกษาแผนที่มา เราต้องเดินตามแผนที่ตลอดไปไง นี่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ถ้าเป็นของเราเนะ มันเกิดเองโดยไม่มีข้อมูล มันเป็นเกิดเอง เกิดเองหมายถึงว่า มีสัมมาสมาธิแล้วปัญญาเกิดขึ้นมา แล้วเราสร้างตัวขึ้นมาได้ คือเราใช้ปัญญาเราแยกแยะออกไปต่างๆ เห็นไหม แยกแยะอะไร? ชีวิตนี่คืออะไรล่ะ เกิดมาจากไหนล่ะ อะไรพาเกิด? ไม่รู้อะไรเลย ถ้าไม่รู้อะไรเลย แล้วมันจะพ้นจากอวิชชาไปได้อย่างไร อวิชชาหัวเราะเยาะนะ

เวลาศึกษาธรรมกันมาปากเปียกปากแฉะนะ เวลาคุยธรรมะกันปากเปียกปากแฉะเลย เกียวกันหน้าคำหน้าแดงเลย แต่เวลาที่ตัวเองคืออะไร ก็ไม่รู้ สิ่งต่างๆ ก็ไม่รู้ ถ้าไม่รู้ ก็คือมีอวิชชาไง ถ้าไม่รู้ ลังเลสงสัย ก็อวิชชาครอบงำไง ถ้ามันครอบงำ เราจะเริ่มเพิกถอนมันอย่างไร

เราจะเพิกถอนนะ นี่คืออาหาร อาหารที่เราได้ลิ้มรสนะ คุณิตู เวลาคนเรา เวลาทุกข์ยาก อาหารนี้สำคัญมาก คนเรามั่งมีนะ มั่งมี คนมีอำนาจวาสนา อาหารของเขา เขาต้องเลือกของเขาเนะ เขาไม่กินโดยอำนาจของความอยาก แต่ถ้าคนทุกข์คนยาก อะไรผ่านหน้ากินหมดเลย หัวใจเราก็เหมือนกัน มันทุกข์มันยาก พอเวลามันทุกข์มันยาก ศีลธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมาธิก็มีความสุขอย่างนั้น ปัญญาก็มีความสุขอย่างนั้น...มันสร้างภาพ มันสร้างภาพของมันเป็นสัญญาอารมณ์ พอสัญญาอารมณ์พอประพฤติปฏิบัติไป แล้วถ้ามีกิเลสตามไปความรู้สึกอันนี้ มันลุดกระชากลากไปนะ ออกนอกกลุ่มออกทางนะ

ในการประพฤติปฏิบัติถ้าไม่มีครูมีอาจารย์ เราประพฤติปฏิบัติเองนะ อย่างน้อยนะเสียเวลานะ เสียเวลาเพราะอะไร เพราะมันคิด อย่างมากนะมันออก เราออกนอกทางเลย ถ้าเราพิสูจน์ของเรา เวลาถ้าเรามีศรัทธา เรามีความเชื่อของเรา ถ้าไม่มีศรัทธา การประพฤติปฏิบัติมาจากไหน เวลาเราประพฤติปฏิบัติกัน เรานั่งกัน นั่งสมาธิเพื่ออะไร? ก็เพื่อค้นหาใจของเรา เพราะอะไร เพราะมันเป็นแรงงานของใจ

เวลาใจ เวลาความคิดเกิดขึ้นมา เวลาทุกข์ ทุกข์ขึ้นมาจากไหน เวลาเราทำงานทุกข์ยากนะ เวลาเราพักผ่อนก็หายเหนื่อยนะ เราจะลงทุนลงแรงขนาดไหน ทำงานทุกข์ยากขนาดไหน พักก็หายเหนื่อย เวลาเหนื่อยมาก เวลาพักนะ นอนตื่นขึ้นมาก็สดชื่นล่ะ แต่หัวใจนะ ถ้ามันมีอะไรคาใจอยู่นะ ๑๐ วัน ๑๐ เดือน ๑๐ ปี มันก็คิดฝงใจอยู่อย่างนั้นนะ

สิ่งนี้ แล้วเราจะทำอย่างไรให้มันพ้นออกไปจากความหนักหน่วงของจิตนี้ เราถึงต้องมีสติ สิ่งที่มีสติเพื่อให้อจิตเรามีกำลังขึ้นมา งานของเราจะเกิดขึ้นตรงนี้ งานของโลก คุณิตู เขาจะทำงาน

ขนาดไหน เขาทำกันได้นะ เขาทำได้เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เป็นเครื่องมือที่โลกเขามี ต้องการสิ่งใด ถ้าไม่มีก็สั่งมา ก็ซื้อมา ก็แสวงหามา แต่เราจะซื้อสมาธิได้ไหม เราจะสั่งว่าครูบาอาจารย์ช่วยสอนเรา ช่วยทำให้เราหน่อยหนึ่งได้ไหม ไม่มีใครทำให้เราได้เลย

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บรรณานามมาก มีความเมตตามาก อยากจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ “เป็นผู้ชี้ทาง” เพราะอะไร เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา เราจะต้องค้นคว้า เราจะต้องเพิกถอน เราจะต้องจับต้อง เราจะต้องทำลายกิเลสของเราเอง นี่สิ่งที่ทำลายเพราะอะไร เพราะจิตแก่จิต เพราะทุกข์แก่ทุกข์ ทุกข์นะเวลาประพฤติปฏิบัตินี้ทุกข์ไหม? ทุกข์ ถ้าเราจะเอาสุกเอาเผากิน จะปฏิบัติแต่เรียบง่าย จะปฏิบัติสะดวกสบาย อย่างนั้นมันปฏิบัติโดยกิเลสนะ โดยกิเลสมันพาปฏิบัติ

คูสิ คูอย่างเรา เราทำอาหารกัน เราทำมาหากิน เราทำของเราได้ แต่ผู้ที่เขาไม่ทำไม่ได้แต่เขามีเงินของเขา เขาทักแสวงหา เขาทักซื้อของเขา เขาเรียกสั่งของเขามา อันนั้นเขาเอามาด้วยอะไร? ด้วยเงินทองของเขาใช่ไหม เวลาประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติมันเกิดจากใจของเรา เราประพฤติปฏิบัติได้ แล้วเขาประพฤติปฏิบัติโดยเรียบง่ายของเขา เขาปฏิบัติโดยกิเลสของเขา เขาว่า เขาซื้อมา เขาหามา...อันนั้นมันเป็นเรื่องโลกๆ

เรื่องเป็นความจริง ธรรมะซื้อไม่ได้ ธรรมะอ่อนวอนขอไม่ได้ สิ่งใดๆ ขอไม่ได้เลย ถ้าอ่อนวอนขอนะ กิเลสมันหัวเราะเยาะ เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ ถ้าอ่อนวอนขอ หรือวิธีการอย่างทีกิเลสเสกสรรปั้นยอมานะ นี่เป็นเหยื่อของกิเลสเรื่อยๆ ไป มันน่าสังเวช น่าสังเวช เห็นไหม เราจะฆ่ากิเลสแท้ๆ เลย ทำไมให้กิเลสมันใหญ่โตขนาดนั้นเหยียบย่ำในหัวใจ แล้วยังคิดว่าเป็นการประพฤติปฏิบัติ

แต่ถ้าเป็นการทรมานกิเลส “รูดงควัตร” เราอยู่โคนไม้ เพราะอะไร เพราะมันเป็นที่ยังด

เริ่มต้นนะ วิธีการต้องให้ถูกก่อน ถ้าวิธีการไม่ถูก ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ก็ทำประสาภิเลสพาทำ ถ้าประสาภิเลสพาทำนะ เจ้าชายสิทธัตถะ ขนาดที่กิเลสมันยุแห่ขนาดไหน เวลาไปเรียนกับอาหารคาบส พอได้สมบัติ ๘ อาหารคาบสการ์นตรีเลย “เจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้เหมือนเรา เป็นความรู้ความสามารถเหมือนเรา จะสั่งสอนบุคคลได้”

เจ้าชายสิทธัตถะไม่เชื่อเลย เพราะอะไร เพราะมันเป็นฉานสมาบัติ มันสิ่งที่กตกลิสไว้
เฉยๆ สิ่งกตกลิสไว้เฉยๆ เพราะอะไร เพราะฉานสมาบัติ เรื่องของสมาธินี้เป็นสากล ฤทธิชีไพร
ก็ทำได้ ถ้าทำได้อย่างนั้น สภาวะแบบนั้น ตรวจสอบแล้วรับรองกันได้อย่างนั้น... โลกรับรองโลก
มันมีประโยชน์อะไร สิ่งนี้มันเกิดมานี้เพราะรับรองโลกว่ามันเทียบเคียงได้ไง สมาธิมีกำลังขนาด
นั้น ปฐมฉาน ทุตติฉาน ตติยฉาน จตุตถฉาน ขึ้นไป อากาสนัญญาตนะ สมาบัติ ๘ ความเป็นไป
มันเทียบเคียงได้

แต่ธรรมะเทียบเคียงได้ใหม่ ถ้าความเป็นจริง ความเป็นจริงของธรรมะอยู่ที่ไหน แล้วเรา
ประพฤติปฏิบัติเราจะสั่งเอา เราจะสั่งของเราเอง เราจะทำของเราเอง เราคิดเทียบ คิดจะสั่งให้มัน
เป็นสภาวะแบบนั้นมันก็เป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องสิ่งที่พิสูจน์กันทางโลก เหมือนกับทางเขาวัดซึ่ง
ดวงวัดตามทางวิทยาศาสตร์ สิ่งนี้เขาสั่งดวงวัดทางวิทยาศาสตร์ได้ แต่ธรรมะนะ มันจะสั่งดวงวัด
ตามวิทยาศาสตร์ ใครจะเอาสั่งดวงวัด มันสั่งดวงวัดด้วยอริยสัจ ด้วยสัจจะความจริง

ทุกข์ของคนไม่เหมือนกันนะ ทุกข์ของคนมี ทุกข์ของคนจน ทุกข์ของคนที่มีปัญญา ทุกข์
ของคนที่มีปัญญาค้อย นี่ความทุกข์มันต่างๆ กันนะ แล้วความคิด คนหนึ่งเขาว่าสิ่งนี้เป็นความทุกข์
อีกคนหนึ่งพอใจเห็นว่าเป็นความสุข นี่มันทุกข์ต่างๆ กัน ทุกข์เป็นอริยสัจ “ทุกข์ควรกำหนด”
ทุกข์โดยสากล ทุกข์โดยสากลก็ทุกข์โดยเรา เรามาจากไหน เราทุกข์มาจากไหน คือทุกข์ของ
ความเห็นผิดใจ อุปาทานยึดว่าความคิดเป็นเรา

เราคิด เรามีโครงการ แล้วมีใครโต้แย้งนี้ไม่พอใจมาก เพราะอะไร เพราะตัวตนไง เพราะ
ตัวตน เพราะเป็นเรา เราคิดเราต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เราคิดแล้วต้องเป็นสิ่งที่ดี แล้วคนอื่นมาโต้แย้ง
นี่มานะเกิดตรงนี้ ถ้ามานะเกิดตรงนี้ มันมาจากไหน? มันมาจากสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดนะ ถ้า
เวลาเห็นผิด นี่ปัญญามันเกิดอย่างนี้

ถ้าปัญญามันเป็นความเห็นผิด ใครเห็นผิด? คนอื่นเห็นผิดหรือ คนอื่นก็เป็นเรื่องของเขา
คนอื่นมันก็เป็นเรื่องของรักษาร่างกายของเขา เขามีสถานะ เขาทุกข์ เขามั่งมีศรีสุข เขามีอะไรของเขา
เขามันก็เป็นสุขเป็นความทุกข์ของเขา ไม่เกี่ยวอะไรกับเราเลย แต่มันเกี่ยว มันความเห็นผิด คือใจ
ของเราเห็นผิดต่างหากละ พอใจของเราเห็นผิด นี่อวิชชา

อวิชา ความไม่รู้เท่า ความไม่รู้เท่ามันก็ไปยึด ยึดว่า ยิ่งเรามีการศึกษา ที่เราศึกษาของเรา มา ยิ่งศึกษาธรรมะได้ชั้นนั้น ชั้นนั้นขึ้นมาะ เรารู้ไปหมดเลย นกแก้วนกขุนทองเลย เพราะการศึกษานั้น ถ้าศึกษาถึงที่สุดแล้วบาลีต้องเข้าใจหมด ในพระไตรปิฎกจะเข้าใจแล้วแต่งได้ด้วย แต่งบาลีขึ้นมาได้ ทำสิ่งสัมผัสขึ้นมาได้ แต่หัวใจ กิเลสไม่ได้สะท้อนเลยแม้แต่ชนิดเดียว แล้วใครโต้แย้ง ใครโต้แย้งว่าไม่ได้นะ เพราะฉันมีประกาศนียบัตรการันตินะ ฉันมีความรู้มหาศาลเลยนะ

สิ่งนี้ไร้สาระ ไร้สาระมากๆ เพราะกิเลสมันพาใช้ใจ กิเลสมันเอาความรู้มาเชือดคอตัวเอง จะไม่เข้าใจเลยว่า กิเลสเอาความรู้มาเชือดคอตัวเอง แต่ถ้ามันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะมีประกาศนียบัตรร้อยใบพันใบก็แล้วแต่ คนที่เขาโต้แย้งเรา เขาฉลาดหรือเขาโง่ ถ้าเขาโง่นะ เขาก็โต้แย้งในความโง่ของเขา ถ้าเขาฉลาด เขาก็โต้แย้งในความฉลาดของเขา แล้วมันเกี่ยวอะไรกับเราละ ถ้ามันไม่เกี่ยวอะไรกับเราเลย เพราะอะไร เพราะความรู้มันก็เป็นความรู้ของเรา ถ้ามันเป็นความจริงก็เป็นความจริงของเรา มันเกี่ยวอะไรกับเขา เห็นไหม ถ้ามันไม่มีทิวฐิมานะ มันไม่มีตัวตนของเรา สิ่งนี้จะไม่เป็นความทุกข์อะไรเราแม้แต่ชนิดเดียวเลย

แต่เพราะกิเลสมันเอาสิ่งที่ว่าเป็นปัญญา เป็นปัญญาที่เรียนรู้มาสวมเขา มาทำให้เรา ให้คอมันแข็ง มองเหยียวมองใครไม่ได้เลย เพราะปัญญามาก เพราะความรู้มาก แบกสถานะไปตลอดเวลา นี่สักกายทิวฐิ ความเห็นผิด ถ้ามันมีความเห็นผิดมันก็เป็นความทุกข์ มันเป็นความทุกข์

ถ้าใจบวณะ ใจบวกมันเป็นกุศล ถ้าใจบวก อกุศลมันเป็นใจลบ สิ่งที่เป็นใจลบ เห็นไหม มันมีทิวฐิมานะ แล้วที่ว่าตัวเองรู้ ตัวเองเก่ง ตัวเองความเป็นไปแบกแต่ทุกข์ แบกแต่ทุกข์ในหัวใจ แล้วว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ การปฏิบัติอย่างนี้ไม่เป็นธรรม แต่ถ้าการปฏิบัติ ปฏิบัติที่เป็นธรรม ผู้ที่เสียสละ เราเสียสละ คนของโลกเขาก็ขวนขวายกัน เขาแข่งชิงกันด้วยทรัพย์สมบัติ เราหน้าที่การงาน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยปฏิเสธปัจจัยเครื่องอาศัย ในเมื่อต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เกิดมาเป็นมนุษย์

ถ้าเรามี เราเป็นนักบวช เราเป็นพระ มีบริวาร ๘ เราชุดงค์ไปได้แล้ว เราชุดงค์นะ เราดำรงชีวิตของเราได้ เรามีกลด มีบาตร เราไปไหนก็ได้ สิ่งนี้ เห็นไหม เอาเวลามาประพฤติปฏิบัติ เอาเวลาไป เวลาประพฤติปฏิบัติเราต้องมี เราไปในสัปปายะ ๔ อาหารเป็นสัปปายะ สถานที่

เป็นสัปปายะ หมู่นะเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์สำคัญมาก เพราะกิเลสของทุกๆ คนมันมีอำนาจเหนือดวงใจทุกๆ ดวงใจ

พระบวชมาแล้ว บวชมาโดยพิธีกรรม ไม่ได้บวชกิเลสเลย กิเลสเต็มหัวใจนะ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไป กิเลสมันก็จี้คอไป มันเหยียบย่ำไปตลอด ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ครูบาอาจารย์ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ห้ามๆๆ การห้ามก็คือการปักไม้ให้เราทำผิด ไม่ให้เป็นของแสดง ถ้าเราห้ามสิ่งที่ท่านห้ามไว้ ในวินัยนี้ ถ้าเราไปทำสิ่งนั้นเข้า มันเป็นของแสดงนะ ของแสดงมันก็ไปสร้างให้กิเลสมันเจริญงอกงาม แต่ถ้าเราเชื่อธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ห้าม เราก็เว้นๆๆๆ สิ่งที่เว้น มันก็ทำให้จิตเราสะอาดขึ้น สะอาดขึ้น กำลังมันก็เกิด

ถ้าเราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรามีสติของเรา เรามีสติของเรา แล้วเราพยายามเอาใจของเราไว้ในอำนาจนะ ถ้าใจของเรา เราไม่มีกำลังมีสติ ไม่มีสามารถเอามาไว้ในอำนาจของเรา ถ้าไม่มีสามารถเอามาไว้ในอำนาจของเรา มันที่มันพุ่งชานออกไป มันคิดจินตนาการออกไปนี่กิเลสล้วนๆ กิเลสล้วนๆ นะ

เว้นไว้ผู้ที่พยายามเอาจิตไว้ด้วยคำบริกรรม แล้วเอาไว้ไม่ได้ เอาไว้ไม่ได้ นึกมรณานุสติสิ่งต่างๆ นึกถึงความตายว่าคนเราเกิดมาต้องตายนะ เอ็งก็ต้องตายนะ แล้วเอ็งมัวแต่จะเพิลิดเพิลินกับโลกเขา แล้วถึงเวลาตายไปแล้ว เอ็งจะเอาอะไรติดไม้ติดมือไป ขณะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วพบพระพุทธศาสนา สิ่งนี้มันเป็นคุณสมบัติของเรามาหลายเลย มันเป็นโอกาสสุดยอดนะ

ถึงบอกว่า ผู้ที่ออกประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่พยายามจะแสวงหาสิ่งนี้เป็นผู้ที่มีอำนาจวาสนามาก อำนาจวาสนามือความนึกคิดของเราเนี่ยแหละ อำนาจวาสนามือเราที่แสวงหาความเป็นจริงนี้แหละ สิ่งที่เป็นจริงคือเป็นสิ่งที่จิตที่มันเป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณที่มันไม่เคยตาย มันจะต้องพเนจรไปแน่นอน แต่ถ้าเราออกมาประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้เป็นคุณสมบัติ ถ้าจิตนี้มันมีสมบัติสิ่งใดที่ติดตัวจิตดวงนี้ไป การเกิดก็สั้นๆๆ พระโศคาบันเกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น แล้วถึงที่สุด ถ้าจิตนี้มันไม่ต้องเกิดอีก สิ่งนี้มันมีโอกาส นี่พบพระพุทธศาสนา ถ้าใจบวกมันคิดได้ ถ้าคิดได้ เราถึงแสวงหา เราถึงพยายามจะประพฤติปฏิบัติ

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะรังจิตของเราไว้ในอำนาจของเรา ถ้าสิ่งที่บริกรรมพุทโธๆ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา ขอให้จิตสงบเกิด สิ่งที่จิตสงบ จิตเป็นพื้นฐาน การกระทำสิ่งใดๆ ก็แล้วแต่ คุณติ นักกีฬาต่างๆ เขาจะออกแข่งขัน เขาต้องฝึก เขาต้องซ้อมของเขา เพื่อกำลังของเขา ทักษะคือปัญญา ทักษะคือความเข้าใจ ทักษะคือสิ่งความชำนาญ มันฝึกฝนขึ้นมา แต่กำลังสำคัญมาก

ถ้าคนที่มีทักษะมาก คนที่มีปัญญามาก แต่กำลัง คุณติ คุณคนที่ไม่มีปัญหา เขาพิการ เขาไปไหนได้ ปัญญาของเขาไปไหนไม่ได้หรอก แต่ถ้าเขามีกำลังขึ้นมา เขาไม่พิการนะ เขาสามารถลุกเดินได้ เขาสามารถบริหารจัดการของเขาได้ แต่ทางโลกใจ เดียวนี้พิการก็ทำได้ คอมพิวเตอร์สั่งการได้ อยู่ที่บ้านสั่งงานได้รอบโลกเลย นี่คือเทคโนโลยี

ยิ่งโลกเจริญขนาดไหน มันยิ่งประมาท ยิ่งโลกเจริญขนาดไหน มันยิ่งเป็นเหยื่อ เหยื่อเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันล่อให้เราติดโลก เหยื่อคือทำให้เราหลุดจากโลกนี้ไปไม่ได้ เห็นไหม นี่โลกนอก-โลกใน โลกนอกเราก็ติด โลกนอกว่าเราก็ทำได้ เราก็ทำได้ จะตายแล้วก็ยังจะกลับมาบริหารอีกนะ ตายไปก็ยังไม่ยอมตาย จะรอบริหารอยู่ตลอดไป

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ ทำความสงบของใจให้เห็นคุณค่าของชีวิต ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาละ อ้อหืม! จิตสงบนะ มีความสุขขนาดนี้นะ ทำไมเราโง่มาก สิ่งนี้อยู่ที่เรานะ เงินทองนี้มหาศาลจะเที่ยวรอบโลก ๕ รอบ ๑๐ รอบก็ได้ ไปหาความสุขมา ความสุขอย่างนั้นนะเดี๋ยวก็ตาย ไม่มีประโยชน์อะไรเลย สิ่งที่มีเป็นทักษะนะ คน เวลาจิตมันเกิดมันตาย ถ้ามันสะสมปัญญาไว้ มันสร้างบุญกุศลไว้ มันยังเป็นประโยชน์มากกว่า ประโยชน์มากกว่าเพราะอะไร เพราะเกิดแล้วมีเขาวนปัญญา

เด็ก เห็นไหม ดูอย่างเด็กสิ เด็กมีเขาวนปัญญาดีต่างๆ เขาสร้างสมของเขา เขาสร้างสมของเขา มันจะเกิดมา มันจะพร้อมมากับจิตนั้น เด็กบางคนขึ้นมา สิ่งใดได้แย่ง สิ่งใดไม่ปฏิเสธ เขาสร้างกรรมของเขาขึ้นมา แล้วเที่ยวรอบโลก ๕ รอบ ๑๐ รอบ มันได้อะไรขึ้นมา แต่ถ้าเป็นบุญกุศลนะ เราได้สละทาน เราได้สิทธิช่วยเหลือเด็กกำพร้า เราได้ช่วยเหลือต่างๆ เราให้ปัญญาเขา คุณติ ทางวิชาการต่างๆ เราให้ปัญญาเขา เราสละปัญญาไป

ความเสียสละ สิ่งที่เสียสละอย่างนี้มันเป็นอะไรขึ้นมาละ เพราะเราพอใจเสียสละ เราพอใจทำของเราขึ้นมา มันทำให้จิตเวลาเกิดตายมันก็เป็นประโยชน์กับจิตดวงนั้น แต่ถ้าเราในปัจจุบันนี้

ถ้าจิตมันเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาเกิดทักษะอย่างนี้ขึ้นมา เราเกิดปัญญาขึ้นมา เราออกค้นคว้าของเรา จิตมันเป็นบวกรหมดคนะ จิตบวกรกับธรรมขึ้นมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ จิตนี้ใจบวกรธรรมขึ้นมามันก็ค้นคว้าของมัน

ถ้าใจบวกรกิเลส เวลาจิตมันสงบเข้ามา คุณติ ดูเวลาจิตมันสงบเข้ามา จิตมันมีพลังงานขึ้นมา อยากรู้ อยากเห็น อยากไปต่างๆ นี่ใจบวกรกิเลสแล้วนะ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่รู้ที่เห็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย่อนบุพเพนิวาสานุสติญาณไม่มีต้น ไม่มีปลาย ฟังคุณติ จิตดวงเดียวที่ไม่มีต้น ไม่มีปลาย มันแสวงชาติมาเท่าไร แล้วจิตในโลกนี้ จิตในจักรวาลนี้ จิตในวัฏฏะมันมหาศาลเลย

แล้วเราทำไมต้องไปรับรู้จิตของคนอื่นล่ะ เราต้องไปแบกโลกทำไม แล้วโลกของเรา โลกของจิตเราที่มันเป็นทุกข์เป็นยากอยู่นี้ทำไมเราไม่แก้ไข ถ้าเราแก้ไขเรื่องของเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ปัญญาถ้ามันบวกรธรรมมันเป็นอย่างนี้ ถ้ามันบวกรกิเลส ภาวนามาสักแต่ภาวนา ภาวนามาเพื่อเอากำล้าง แล้วให้กิเลสเอาไปใช้ ให้กิเลสเอาไปใช้คือมันส่งออก ส่งออกไปรับรู้สิ่งต่างๆ กิเลสมันเอากำล้างเราไปใช้นะ เวลาลงไปแข่งขันกีฬา นักกีฬาฝึกซ้อมมาดี ลงแข่งขันก็ไป โกงเขา ไปโกงเขา ถ้าโกงมาได้ เล่นตุ๊กตัก เล่นโกงเขามาได้ มันก็ชนะเขาหนสองหนนะ แต่มันจะชนะตลอดไปได้ไหม ในเมื่อเขามีกรรมการ คนคุณนี่เต็มสนามเลย

นี่ก็เหมือนกัน สัจจะความจริง นี่คือสนาม อริยสัจ จิตนี้ผ่านเข้าไปในอริยสัจ จิตนี้กลั่นกรองมาจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค แล้วมรรคมันอยู่ไหน มรรค ถ้ามรรค มรรคญาณนะ ไม่ใช่มรรคของเรา มรรคของเรามันมรรคของกิเลส ถ้ามรรคของมรรคญาณ นี่งานอย่างหายาบ งานอย่างกลาง งานอย่างละเอียด

อวิชชามันมีลูกมีหลานนะ ขนาดลูกหลานมันออกมาล้อเหยื่อเรา เราก็ยังลุ่มลูกลุ่มหลานเลย เรายังไม่เคยเจอปู่มัน เจอพ่อมันนะ ถ้าไปเจอปู่มันเจอพ่อมัน แล้วมันเหยียบย่ำเอาหัวใจของเรา เราจะเอาอะไรไปสู้มัน ถ้าเราไม่ได้ฝึกฝน เราไม่ได้ทำใจให้เราเข้มแข็งขึ้นมา ถ้าเราทำใจเข้มแข็งขึ้นมา มันก็ก้าวเดินของมันไปได้

ถ้ากิเลสมันเหยียบขึ้นมา เวลาเราไปโทษนะ คนนั้นก็ไม่ได้ดี สถานที่นั้นก็ไม่มีเป็นสัปปายะ อะไรก็ไม่มีเป็นสัปปายะ ไม่ได้ไปหมดทุกอย่างเลย แต่กิเลสในหัวใจ ไม่บอกเลยว่ามันไม่ได้ แล้วมันไม่ได้มันก็ย้อนกลับมา กิเลสถ้าเรามีปัญญาอย่างนี้เข้ามา นี่ความคิดของเราให้มันสงบเกิด

มันไม่พอใจทุกๆ อย่าง ไม่พอใจ ใจมันจะไม่พอใจสิ่งต่างๆ เลย แล้วก็ไม่พอใจตัวเองด้วย แล้วก็ไม่รู้จะไปไหนด้วย ไปไหนไม่รอด แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ เราเป็นสัปปายะดี ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านอยู่ของท่านได้ล่ะ ทำไมสิ่งนี้มันเป็นความสงบของใจเข้ามาได้ล่ะ จิตเหมือนกันนะ จิตเหมือนกัน ใจเหมือนกัน

ท่านก็มีหัวใจเราก็มียหัวใจ ท่านก็ออกบิณฑบาต ท่านก็เลี้ยงชีวิต ดำรงชีวิตของท่าน แล้วเราก็มียหัวใจ เราก็มียบิณฑบาตมา เราก็มียเลี้ยงชีวิตของเรา เลี้ยงชีวิต เลี้ยงแต่ร่างกาย แต่ไม่ได้เลี้ยงหัวใจ ถ้าเลี้ยงหัวใจ สิ่งใดเป็นโทษจะบีดออกๆ แม้แต่สิ่งที่ว่าอาหาร ถ้ามันเป็นโทษกับเราเราก็ไม่ฉัน เพราะฉันเข้าไปแล้วไปโง่ไปง่วง แต่ถ้ามันโง่มันง่วง เราต้องผ่อนต้องลด ต้องดูแลของเราไปตลอดเวลา

คนฉลาดนะ เอาตัวรอดได้ ถ้าคนโง่ แล้วใครว่าใครโง่ล่ะ ใครยอมรับว่าโง่? ไม่มีใครยอมรับว่าโง่ล่ะ คิดว่าตัวเองฉลาดหมดเลย แต่โง่หมดเลย โง่หมดเลยเพราะอะไร เพราะเอาตัวรอดไม่ได้ เพราะไม่สามารถทนกิเลสของตัวเอง ถ้าทนกิเลสของตัวเอง เห็นไหม ตั้งสติจะเลย พุทโธฯๆ พยายามทำสงบของใจ ใจต้องสงบได้

ไฟ ถ้ามันจุดติดได้ มันต้องเผาสิ่งต่างๆ ได้ นี่เราตั้งสติได้ ถ้ามันตบะธรรมมันเกิดขึ้นได้ ตบะธรรมคือไฟ ตบะธรรมคือเผากิเลสมัน มันจะเก่งขนาดไหน มันจะเข้มแข็งขนาดไหน จะเผามันด้วยสติของเรา จดจ่อเข้าไป สติคือเอากำลังจ่อเข้าไป เหมือนกับจุดไฟติดเข้าไปที่ใจ พุทโธฯๆ มันต้องสงบได้ ถ้ามันสงบขึ้นมา จิตสงบ

“ความสุขใดๆ ในโลกนี้เท่ากับจิตสงบไม่มี” เทียวไปเถอะ รอบโลกขนาดไหนมันก็อยู่ประสามัน แต่ถ้าจิตสงบขึ้นมาะ ในโลกไม่มี หาซื้อไม่ได้ ใครเข้าไปถึงสัมผัสความสงบขนาดไหน ก็ได้ความสุขเท่านั้น ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปัณาสมาธิ ความผลตอบแทนต่างกัน ผลตอบแทนเพราะมีคุณค่าต่างกัน เหมือนเงินเลย เงินร้อยบาท พันบาท แสนบาท นี้คุณค่าของมันต่างกัน เงินเหมือนกัน แต่จำนวนมันต่างกัน ถ้าจำนวนต่างกันมันก็มากกว่า นี่ก็เหมือนกัน สมาธิเหมือนกัน แต่สมาธิหายาบ ละเอียดต่างกัน ถ้าหายาบ ละเอียดต่างกัน ความสุขก็เกิดขึ้นมา

ถ้าไม่มีวาสนาใจบวกกิเลส ใจบวกอกุศล “นี่นิพพาน สงบแล้ว มีความว่าง มีความสุขมาก”...เดี๋ยวมันเสื่อมนะ พอเวลาจิตเสื่อมเพราะอะไร เพราะ สพุเพ ธมฺมา อนตุตา สิ่งทีเวลาจิต

ฟุ้งซ่าน มันฟุ้งซ่านมาจากไหน? ก็ฟุ้งซ่านมาจากความรู้สึก ชั้น ๕ ความคิด ความปรุง ความแต่ง มันกวนใจ กิเลสมันกวนใจ มันก็เป็นความฟุ้งซ่านเป็นความทุกข์ เวลาจิตมันสงบขึ้นมา มันก็สงบขึ้นมา สงบเข้ามา มันก็สงบ มันไปไหนล่ะ? ก็กิเลสมันก็สงบตัวลง เดี่ยวพอกิเลสมันตื่นขึ้นมาจะเอาไม่อยู่เลย เพราะอะไร เพราะเป็น สพุเพ ฐมา อนตฺตา มันเป็นสภาวะธรรม มันเป็นอนิจจัง

สิ่งนี้เป็นอนิจจัง แต่ว่าเพราะใจมันบวกรอกุศล ถ้าเวลาปฏิบัติ เวลาพุทโธๆ มันเป็นสมาธิ มันเป็นกุศล กุศลนะ เพราะมันทำความสงบของใจ เพราะมันมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้ว เราเดินตามธรรมและวินัย เราก็พยายามทำตามธรรมวินัยนั้น ผลมันก็เกิดขึ้นมา เพราะเราสร้างเหตุ สร้างเหตุสมควรแล้วผลมันก็เกิดขึ้นมา

แต่ผลที่เกิดขึ้นมาเพราะใจมันไปบวกรอกุศล มันก็เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นนิพพาน พอสิ่งนี้เป็นนิพพานก็มั่นใจตัวเองมากกว่าสิ่งนี้เป็นนิพพาน เพราะมันมีความว่าง...ก็เหมือนเรากับกินข้าวอ่อม เรากินข้าวอ่อมเต็มท้องเลย อ่อมมาก จะไม่กินอีกแล้ว...เดี๋ยวก็กิน มันเป็นไปได้อย่างไร เพราะธรรมชาติเป็นอย่างนั้น พอกระเพาะมันย่อยแล้วอาหารหมดจากกระเพาะ มันร้องจ๊อกๆ มันหิวมาก

นี่ก็เหมือนกัน จิตมันเวลาสงบขึ้นมา อ่อมมาก ว่างมาก นิพพานแล้ว นิพพาน...ถ้าจิตมันไม่สงบนะ ความคิดเกิดมาจากไหน มันเป็นโลกียปัญญา จิตที่สงบแล้ว เพราะมันไม่มีสิ่งโต้แย้ง ไม่มีความเป็นของแสดงในหัวใจ ถ้ามันใคร่ครวญสิ่งใดมันจะเป็น โลกุตตรปัญญา แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนา “ใจบวกรธรรม” มันจะน้อมนำออกไปหากาย หาเวทนา หาจิต หาธรรม สติปัญฐาน ๔

“สติปัญฐาน” สติปัญฐานฐานที่ตั้งที่ควรแก่การงาน

แต่ถ้าใจมันบวกรอกุศล มันจะไม่ยอมออกไป เพราะคิดว่าสิ่งที่ทำมาแล้ว เราสร้างเหตุมาแล้ว สิ่งนี้เราได้สร้างสมแล้ว นี่คือการงานแล้ว เห็นไหม เป็นคนที่มั่งง่าย สุขเอาเผากิน แล้วว่าเวลาประพฤติปฏิบัติธรรม ประพฤติปฏิบัติธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละเอียดอ่อนลึกซึ้งมาก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา วิมุตตिसุนะ “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” มันลึกกลับมาก

แต่เรา เวลาประพฤติปฏิบัติ เราศรัทธา มีความเชื่อ มีอำนาจวาสนา แล้วเราออกประพฤติปฏิบัติ แค่อึดสงบนี้มันก็ไปพยายามจะไปเคลมว่าสิ่งนี้เป็นนิพพาน นี่มันน่าละอายนะ แต่จิตมันไม่

เคยละอายอะไรเลย มันจะว่าสิ่งนี้เป็นนิพพาน แล้วมันก็ต้องเสื่อมไปโดยธรรมดา พอเสื่อมไปโดยธรรมดา เราก็ออกใจ เสียใจ เห็นใหม่ เพราะความประมาทเลินเล่อ เพราะเป็นการสุกเอาเผากิน

เวลาใจมันบวกกับอกุศล มันทำให้เรา...หึ่งๆ ที่เราชวนขวยมา เราทำมาทุกข์ยากเข็ญใจ ขนาดไหน สิ่งนี้มันเป็นการสอนใจนะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะล้มลุกคลุกคลานบ้าง จะมีความสม ความปรารถนาบ้าง สิ่งนี้เราอย่าท้อใจนะ ถ้าเราท้อใจ คุณิ กิเลสมันก็หัวเราะเยาะอีก กิเลสมันอยู่ที่ใจเรานะ แล้วมันข่มขี้เรานะ ทุกแห่งทุกมุมที่เราพลิกแพลงไป กิเลสมันขี้ค่อไป แล้วเราก็อะทุกข์จน เข็ญใจไปขนาดนี้

ถ้ามันล้มลุกคลุกคลาน เราย้อนกลับไปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์นะ ชีวิตนี้ประณีตขนาดไหน ออกมาทุกข์จนเข็ญใจ ๖ ปี คั้นคว่ำมา ขนาดไหน แล้วเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว สิ่งที่เป็นสุข เป็นวิมุตติสุข ลีกลับซบซ้อขนาดไหน ก็ อยู่วางธรรมวินัยแล้วให้เราศึกษา แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะทุกข์ยากขนาดนั้นเขี้ยวหรือ เราจะเคยทำได้อุกฤษฏ์เท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือ มันไม่ได้กระพี้ขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย

ฉะนั้น การประพฤติปฏิบัติของเรา เราอย่าไปท้อแท้ ถ้าเราไปท้อแท้นะ เราจะโดนกิเลสขี้ ค่ออีก แม้แต่ทำมา กิเลสมันก็ขี้ค่ออยู่แล้ว แล้วเวลาฝืนทนมันมาจนจิตเราสงบได้ ก็เข้าใจว่านี่เป็น ผล แล้วมันก็เสื่อมไปต่อหน้าต่อตา พอเสื่อมไปต่อหน้าต่อตาไปก็ไปเสียใจอีก เห็นใหม่ เรานี้เสีย ทำกิเลสต่างๆ ทางเลย เราไม่เคยเอาชนะพลิกแพลงมันได้เป็นประโยชน์กับเราแม้แต่แง่มุมเดียวเลย

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยเป็นที่ชี้แนะ แล้วเราพยายามฝืนทนของเราไป สิ่งนี้เราจะเริ่มต้น ใหม่ เราจะทำการฝึกฝนเป็นการทดสอบหัวใจเราใหม่ เราก็อำของเรามาใหม่ นี่จิตมันก็ บวกธรรม ถ้าใจบวกธรรม มันจะสร้างกำลังใจขึ้นมา แล้วมันจะทำให้เราก้าวเดินต่อไปได้ ถ้าใจ มันบวกกิเลส เริ่มต้นก็ผิด แล้วมันก็ล้มลุกคลุกคลาน แต่สภาวะแบบนี้ทุกคนจะประสบ จะสัมผัส เพราะอะไร เพราะมันเป็นเรื่องของกิเลสใจ

แล้วทุกคนมีกิเลสอยู่ แล้วกิเลส เราจะบอกว่ากิเลส เราจะไม่สัมผัสไม่เจอความเป็นไป อย่างนี้ มันเป็นไปได้ไหม? มันเป็นไปได้ไม่ได้ แล้วว่าการประพฤติปฏิบัติต้องมีความสุข มีความ

เจริญงอกงาม แล้วเราก็ทำมาขนาดนี้ แล้วเราก็ไม่เจริญงอกงามเสียทีหนึ่ง แล้วเราก็ทำมันให้ทุกข์ยากตลอดไปอย่างนี้...นี่มันเป็นเรื่องของกิเลส มันเป็นเรื่องของการทำให้เราท้อแท้

สูกเอาเผากินก็ผิด การท้อแท้ การถดถอย การยอมจำนนของกิเลสก็ผิด แล้วอะไรมันถูก อะไรมันถูก เห็นไหม ที่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ การเสียสละ เราสละทานออกไป เราเป็นผู้ได้ นี่ก็เหมือนกัน เราเสียสละความรู้สึกทั้งหมด เราใช้ปัญญานะ ถ้ากำหนดพุทโธๆ เราสงบไม่ได้ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธินะ ปัญญาเราใคร่ครวญก็ได้ ใคร่ครวญเข้าไป ถึงที่สุดของกระบวนการ

จุดไฟที่ไหนลูก ถ้ามันเผาเชื้อหมดแล้วมันก็ดับ ไฟถ้าไม่มีเชื้อมันเผาไม่ได้หรอก ไฟติดไม่ได้ ไฟจะติดได้ต้องมีเชื้อ ถ้าเชื้อหมดแล้วไฟก็ดับ ความคิดก็เหมือนกัน ถ้าคิดขนาดไหน ถ้ามันของอะไรที่มันคุณค้ำ ของอะไรที่มันเจ็บปวดที่มันฝังใจ มันคิดมาก คิดมาก คิดมาก คิดขนาดไหน สติตามไปนะ ถึงที่สุดมันก็หยุดจนได้ละ เพราะมันหยุด นี่ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิอย่างนี้ เราก็ใช้ปัญญาของเราบ่อยครั้งเข้า มันก็ทำให้ชำนาญขึ้น ชำนาญขึ้น นี่วนกลับมาใจ ปัญญาอย่างนี้เป็นเป็นโลกีย์ปัญญา

ถ้าโลกีย์ปัญญา ถ้าเราใช้อย่างนี้ ใช้ความถูกต้องอย่างนี้ เราจะต้องมีความเข้าใจว่าถ้าความคิดอย่างนี้มันเป็นโลกีย์ปัญญา มันไม่ใช่โลกุตตรปัญญา ถ้ามันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญามันถึงที่สุดมันปล่อยวางขนาดไหน การปล่อยวางนะ จิตนี้มันปล่อยวาง คิดถึงที่สุดแล้วมันจะปล่อยวางเหมือนไฟดับ พอไฟมันดับไปแล้วเอาอะไรต่อไปละ ถ้าจิตมันสงบแล้ว มันปล่อยวางบ่อยครั้งบ่อยครั้งเข้า มันจะต้องจุดไฟเผาอวิชชา จุดไฟเผาตัวตน จุดไฟเผาความยึดมั่นถือมั่นของเรา แล้วความยึดมั่นถือมั่นของเรามันเกิดที่ไหนละ

ถ้าจิตสงบ น้อมไปเห็นถึงกาย แต่การเห็นกาย ถ้ากายเห็นกายเพราะอะไร เพราะเชื้อของจิต อวิชชามันผ่านตรงนี้ออกมา มันถึงเป็นสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด แต่ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดของเรามันเป็นขั้น ถ้าเป็นขั้น ขั้นในความคิดมันเกิดมาจากไหน? ความคิดมันเกิดมาจากจิต มันไม่ใช่จิต มันเกิดมาจากจิตนะ เกิดมาจากจิตเพราะอะไร เพราะจิตนี้เป็นตัวเกิดตัวตาย พลังงานตัวนี้ มันมีของมันอยู่ แต่เพราะว่ามันผ่านออกมาเป็นลูกเป็นหลาน มันผ่านจากอวิชชา จากปฏัตัพพญามาร ออกมาเป็นกามราคะ ออกมาเป็นความอุปาทาน ออกมาเป็นความเห็นผิด นี่มันออกมา

พอออกมานี่เชื่อ เชื่อวิชา เชื่อโรค เชื่อโรคคือสิ่งมันเป็นสิ่งที่ฝังใจเรา แล้วเราจิตสงบ เหมือนกับหมอที่เขาเครื่องมือรักษา หมอเขามีกล้องจุลทรรศน์ เขาจะเห็นเชื้อโรค นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบ มันถึงจะเห็นเชื้อโรค มันถึงจะเห็นว่าสิ่งที่มันผ่านมาเป็นหลาน สิ่งที่เป็นลูกเป็น หลานของอวิชาคือความเห็นผิด สิ่งที่ความเห็นผิด แล้วเห็นผิดที่ไหน จิตมันเห็นผิด มันไม่เห็น ผิด มันไม่เห็นจิต มันจะเห็นผิดได้อย่างไร

แต่มันเห็นความคิด เห็นความคิดที่ผิด แล้วความคิดที่ผิดก็ใช้ความคิดไปแล้ว ก็ไล่ต้อน ความคิดจนความคิดไม่มีแล้ว มันจะเห็นผิดได้อย่างไรล่ะ? ความคิดอย่างนั้นเป็นความคิดที่ออกมา ใช้งาน ความคิดของโลก โลกก็ปัญญานี้ออกมาใช้งาน แล้วเราใช้งาน พอใช้งานออกไป มันเป็นการสื่อสาร สื่อความหมาย

พอสื่อความหมาย สื่อถูก สื่อผิด บอกนายแดง คนเข้าใจว่านายแดงมันเป็นนายดำ มันก็ผิด อีกล่ะ แล้วการสื่อความคิด การสื่อความหมายอย่างนี้มันสื่อของโลกมันผิด แล้วใช้ปัญญามัน ตะล่อมเข้าไปจนมันหยุดออกไป เห็นใหม่ พอมันหยุดมันปล่อยวาง ปล่อยวางเข้าไป มันเป็น ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วปัญญาที่มันจะจับต้องได้คือปัญญาที่ความคิดที่มันออกมาจากจิต ไม่ใช่ ความคิดที่สื่อความหมาย ความคิดของโลกเขา เป็นความคิดที่มันเกิดขึ้นมาจากใจ แล้วเราเอาตัว จิต เอาตัวสัมมาสมาธิ เอาตัวทฤษฎีปล่อยวางเข้าไปจับต้องมัน นี่ไง สิ่งที่มันใช้สิ่งนี้ออกมา นี่มันเอา หลาน เพราะมันยึดมั่น

คูสิ เราไม่ได้พูดกับใคร เราไม่ได้คิดกับใครนะ เราคิดของเราขึ้นมาเอง เราคิดโครงการของเราขึ้นมา เราใช้ทางทฤษฎีเข้ามาถูกต้อง เราก็ยึดมั่นว่าความคิดนี้ถูกต้องใช่ไหม แต่ถ้าเราเสนอ โครงการนี้ออกไปเป็นเรื่องของโลกเขา ทฤษฎีต้องเป็นอย่างนี้ เป็นสภาวะแบบนี้ คนอื่นก็ได้แย้ง นี่เป็นเรื่องของโลกระหว่างการโต้แย้ง นี่ปัญญาของโลกที่ใช้ความหมายกัน

แต่ถ้าเป็นทฤษฎีมันเข้าไปจับ จิต ความสงบของจิตที่มันเห็นอาการของใจ มันจับตัวของใจ ใจดวงนี้มันเป็นความคิดของเราที่ว่าเป็นโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้ว ตัวนี้มันก็ตัวยึดมั่นแล้ว ตัวนี้มันก็เป็นตัวที่ยึดมั่น ตัวที่เรียกว่าความทฤษฎีถูกต้อง ทุกอย่างถูกต้องหมด ถ้าถูกต้องหมดมัน ต้องถูกต้อง ถูกต้องหมด ถูกต้องโดยใคร? ถูกต้องโดยกิเลส

ถ้าจิตมันจับตรงนี้ได้ มันก็แยกออกไป แยกความคิดนี้ ความคิดนี้เป็นเราหรือ? ถูกต้อง ใครบอกถูกต้อง? มันเป็นอนิจจัง มันไปถูกต้องอะไร

“สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

ความคิดมันเป็นอนัตตา มันเป็นเรื่องโลกๆ นี่เป็นเรื่องสมมุติ จิตเป็นสมมุติที่จิตมันสัมผัสที่จิตมันยึดมันมัน แล้วปัญญามันเข้าไป ทฤษฎีความหมายต่างๆ เรื่องของโลกทั้งหมด แล้วปัญญามันใคร่ครวญเข้าไปมันก็ปล่อย ปล่อยเพราะอะไร ปล่อยเพราะปัญญามันสอดเข้าไป มันคิดมาจากอะไร? มันคิดมาจากข้อมูลคือสัญญา พอมีข้อมูลแล้วมันก็ใช้สังขารปรุงแต่ง สังขารปรุงแต่งแล้วเกิดอะไรขึ้นมาต่อไป? เกิดเวทนารับรู้ วิญญาณรับรู้ มันเกิดเวทนา เกิดความถูกผิด แยกถูกแยกผิด เวทนา สุข ทุกข์ นี่แยกผิดแยกถูก มันก็หมุนกันต่อไป แล้วปัญญาเราใคร่ครวญเข้าไป

นี่มันไม่ใช่สื่อความหมายข้างนอกแล้วนะ มันเป็นเรื่องที่เกิดจากจิต อาการของจิตเกิดจากจิต แล้วเราพิจารณาอาการของจิตนี้ เราเอาอาการของจิตนี้แล้วใช้ปัญญา เห็นไหม นี่มรรค ถ้าเกิดเป็นมรรค เกิดเป็นวิปัสสนา มันจะเป็นการชำระล้าง นี่แค่หลานกิเลสนะ สิ่งนี้เชื่อใจๆ ที่ออกมานี้จะแก้กิเลส มันแก้แบบนี้ ถ้าแก้กิเลสอย่างนี้ ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมา “ใจบวกรรม” บวกรรมไปเรื่อยๆ ถ้าใจบวกรรม พอบวกรรม ปัญญามันสมดุล มันปล่อยวางๆ นี่ใจบวกรรม

ถ้าใจบวกกิเลสนะ ขณะที่วิปัสสนานี้กิเลสไม่เคยทอดย กิเลสไม่เคยยอมจำนนกับใคร ขณะที่วิปัสสนาเกิดขึ้นอยู่ก็แล้วแต่ เวลาจิตใช้งานบ่อยครั้งเข้าคือใช้กำลังบ่อยครั้งเข้า กำลังอ่อนตัวลง กิเลสสอดทันทีเลย กิเลสสอดเข้ามานะ พอกิเลสสอด เรายังไม่รู้ตัวอยู่ว่ากิเลสมันสอดเข้ามาแล้วนะ เรายังใช้ปัญญาต่อไป

ถ้ายังใช้ปัญญาต่อไป การใคร่ครวญของเรา ปัญญาของเรา มันจะไม่ปล่อยวาง ไม่ปล่อยวางเพราะอะไร เพราะปัญญาของเรา สัมมาสมาธิกำลังเราอ่อนแล้ว พอกำลังอ่อนแล้วพอหมุนไป พอสิ่งที่หมุนไป มันก็หมุนไป แต่หมุนไปโดยกิเลส หมุนไปโดยกิเลสมันเข้ามามีส่วนด้วย พอเข้ามามีส่วนด้วย มันไม่ปล่อยวางอะไรเลย ทำแล้ว ต่อสู้แล้ว ใช้ปัญญาแล้ว เหนื่อยอ่อนแล้ว ท้อถอยแล้ว...นี่ถ้ากิเลสมันสอดเข้ามา

ถ้าสติทันขึ้นมาอะ อ้าว! นี่กิเลสเข้ามาสอดเข้ามาแล้วนะ...มันจะปล่อยงานนี้ทันที ปล่อยงานนี้ทันที ย้อนกลับมาทำความเข้าใจ ไข้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ไข้พุทธโฆเป็นอุบายบางครั้ง บางคราวก็ได้ สิ่งต่างๆ ก็ฟื้นฟูกำลังขึ้นมา มันก็เป็นกลับมาที่สมณะ กลับมาที่พื้นฐาน กลับมาที่สมณะ สมณะมีกำลังขึ้นมา พอมีกำลังขึ้นมา นี่งานต่อไปก็ย้อนกลับไปวิปัสสนา

การก้าวเดินของการประพฤติปฏิบัติ มันต้องก้าวเดินนะ มนุษย์มี ๒ เท้า เท้าซ้ายและเท้าขวา การเดินก้าวไป มนุษย์มีเท้าเดียวต้องเขย่งไป ต้องพยายามกระโดดไป นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราควรกระทำต้องมีสมถกรรมฐาน-วิปัสสนากรรมฐาน มันถึงจะชำระกิเลสได้ วิปัสสนากรรมฐาน สิ่งที่เป็นงานชอบ เพียรชอบนั้นมันเป็นส่วนประกอบ แต่ถ้ามีพื้นฐานด้วยกำลัง แล้วพื้นฐานด้วยปัญญา มันก็ใช้กำลัง ใช้สมาธิเข้าไปจับ แล้วใช้ปัญญาใคร่ครวญต่อผู้ต่อไป แยกเป็นส่วนบ่อยครั้ง เข้าๆ สิ่งที่ย่อยครั้งเข้าถึงที่สุดแล้ว มันเป็นการสิ่งที่เป็นสันติวิสุทธิโก

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสมพุทธเจ้าเทศนาว่าการบอกว่า เป็นผู้ที่ยบอทาง แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะเข้าถึงจุดเป้าหมายเอง ขณะที่เราวิปัสสนาไปบ่อยครั้งเข้า ถ้ามันไม่เข้าถึงจุดเป้าหมาย เราจะต้องหมั่นเพียร หมั่นกระทำ หมั่นฝึกฝน หมั่นทดสอบ การทำซ้ำๆ ก็คือการทดสอบบ่อยครั้งเข้าบ่อยครั้งเข้า หน้าที่ของเราคือทดสอบอย่างเดียว หน้าที่ของเราคือสร้างเหตุอย่างเดียว ผลที่สุดกระบวนการของมันถึงที่สุดแล้วมันจะขาดออกไปจากใจ ชันช์เป็นชันช์ จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์

พิจารณากาย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ สักกายวิสุทธิ ชันช์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ ชันช์ ๕ ทุกข์ในชันช์ ๕ ไม่มี ในชันช์ ๕ ไม่มีในทุกข์ ต่างๆ ไม่มี จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แยกออกจากกันต่างหาก สิ่งนี้มันเป็นการกังวานในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติดิ้นะ ถึงเป้าหมาย ถึงที่สุดแล้ว สันติวิสุทธิโก ใจนี้รู้แบบนี้เอง สัจจะความจริงคือสัจจะความจริง เกิดจากใจดวงใดก็เป็นของใจ ดวงนั้นถ้าใจดวงนั้นมันเข้ามาถึงตรงนี้แล้ว เห็นไหม ในภาชนะนั้นมีอาหารแล้ว ในใจดวงนั้นได้สัมผัสธรรมแล้ว ในใจนั้นบวกกับธรรมแล้ว

“ใจวาทกรรม” ถ้าใจวาทกรรมมันเป็นใจของใคร? ใจของเราใช่ไหม ใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใช่ไหม หมั่นก้าวเดินไป ถ้าการประพฤติปฏิบัติมันจะหมั่นก้าวเดินไป โสดาบัน สกิทา อนาคา การกระทำมันต้องมีความขยันหมั่นเพียร ทำของเราขึ้นไปจนถึงที่สุด ธรรมมันเป็นสภาวะแบบนี้

แล้วเราอยากเป็นอย่างนั้นไหม ใครบ้างที่ไม่อยากจะถึงที่สุดแห่งทุกข์

ถ้าพระโศดบัน คุณนางวิสาขาเป็นพระโศดบัน ก็ยังมีครอบครัวอยู่ สิ่งที่มีครอบครัว เราเป็นชาวพุทธนะ ในศึกษาไปในปัจจุบันนี้ว่าเป็นพระโศดบันนี้จะลอยมาจากฟ้าเลย ต้องทำอะไรไม่ได้เลย เห็นไหม ทำไมนางวิสาขาเป็นพระโศดบันตั้งแต่ ๗ ขวบ ยังมีครอบครัว ยังมีบุตร แต่หัวใจมันคงที่ หัวใจคงที่เพราะว่าทำความผิดอีกไม่ได้ เพราะว่าการมีครอบครัว ศีล ๕ ศีล ๕ ทำไมจะไม่ผิดในลูกเมียเขาทำไมจะเป็นไปไม่ได้ เพราะมันไม่ผิดศีล สิ่งที่ไม่ผิดศีล แต่มันเป็นเรื่องของโลกๆ เขา เพราะใจยังเป็นโลกอยู่

แต่ถ้าวิปัสสนาต่อไปมันจะแยกออกไปเรื่อยๆ การแยกออกไปเรื่อยๆ มันก็ต้องมีวิธีการนะ การแยกออกไปเพราะจิตใจมันจะเข้มแข็งขึ้นมา งานหยาบ งานละเอียด เป็นพระโศดบัน บุคคล ๘ จำพวก โศดาปัตติมรรค โศดาปัตติผล บุคคลที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕...นี่ในสังฆคุณ ในสังฆคุณ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโศดบัน “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหรือ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” นี่สงฆ์เกิดขึ้นมาแล้ว สงฆ์เกิดขึ้นมา สงฆ์เกิดมาจากอะไร? สงฆ์เกิดมาจากใจ

เวลาพระบวช บวชโดยสมมุติ บวชโดยร่างกาย แต่มันไม่ได้บวชหัวใจ หัวใจใครเป็นคนบวชให้ เวลาเราไปบวชพระ เราไปบวช อุปัชฌาย์เป็นผู้บวชให้ สงฆ์ยกเข้าหมู่ นี่ก็เป็นพระสงฆ์ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ นี่มรรคบวชให้ อริยสัจมันบวชให้ อริยสัจใจมันทำลายกิเลสในหัวใจกันแล้วมันก็เป็นสงฆ์ขึ้นมา ถ้าสงฆ์นี้เกิดขึ้นมา จะเป็นคฤหัสถ์ จะเป็นพระ เป็นอะไร นี่สงฆ์เหมือนกัน

ขณะที่เป็นสมาธิก็ไม่แบ่งแยกเพศพันธุ์ต่างๆ สมาธิคือเป็นสากล เวลาปัญญาเกิดขึ้นมาก็เป็นสากล สิ่งที่เป็นสากล ถึงขึ้นมาถึงที่สุดแล้ว เวลานิพพานแล้วไม่มีหญิง ไม่มีชาย ไม่มีต่างๆ ทั้งสิ้น เสมอภาค แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัติ เพราะอะไร เพราะมันเป็นจิตนิสัย คุณิ คุณอย่างผู้ชายก็เหมือนกัน เป็นพระก็เหมือนกัน นิสัยก็ต่างๆ กัน ผู้หญิงก็เหมือนกันนิสัยต่างๆ กัน สิ่งต่างๆ กัน นี่มันเป็นการสร้างสมมาของจิต จิตสร้างสมของใครมา มันก็เป็นสภาวะแบบนั้น มันย้อนกลับไปนะ ถ้าย้อนกลับไป ในปัจจุบันนี้เรายังควบคุมตัวเองไม่ได้เลย แล้วตั้งแต่อดีตชาติมา

ถึงว่าการเกิดของเราสำคัญมาก การเกิดนะ การเกิดมาแล้วมีศรัทธา ถ้าไม่มีศรัทธา มันจะชักนำเรามาเป็นอย่างไรใหม่ ถ้าไม่มีศรัทธาละ คุณสิ เรามองกลับไปทีโลกนะ เหมือนสัตว์นะ เหมือนสัตว์เลย เพราะอะไร เพราะเขาอยู่แบบสัตว์ คุณสัตว์สิ มันอยู่ของมัน ดำรงชีวิตของมันเท่านั้นนะ

แล้วโลกเดี๋ยวนี้ ปัจจุบันนี้เป็นอย่างนั้น ไม่เข้าใจเลย ถึงว่าคุณธรรมเป็นอย่างไร ไม่เข้าใจเลยหรือชีวิตมีคุณค่าขนาดไหน ไม่เข้าใจเลยหรือความรู้สึกสำคัญกว่าร่างกาย ร่างกายนี้มันเป็นคุณค่า มันเป็นที่อยู่อาศัย แต่หัวใจสำคัญมาก เพราะหัวใจ เห็นใหม่ คนดี คุณคิดว่าคนพิการ เขามีปัญญาแล้วเขาทำงานไม่ได้ คนดีนะ อยู่ที่ไหนก็ได้ เพราะปัญญามันเกิด

ถ้าคนดีเขามีเงินมีทองของเขา เขาสั่งได้หมด เขาช่วยเหลือเจือจานใครได้ทั้งนั้นละ เขามีสิ่งของ...นี่ถ้าใจมันดี มันทำดีได้ทั้งนั้นเลย ถ้าใจมันชั่วนะ มันทำลายทั้งหมดเลย ทำลายแม้แต่ตัวเอง ทำลายแม้แต่หัวใจของเรา ทำลายปิดกั้นโอกาสของเรา นี่ ใจบวกกิเลส หรือ ใจบวกรรม

ถ้า “ใจบวกรรม” เราถึงย้อนกลับมาที่นี้ ย้อนกลับมาที่หัวใจของเรา แล้วเราย้อนกลับมาที่สติสัมปชัญญะของเรา ถ้ามีสติสัมปชัญญะ คุณสิ คุณขณะที่เราฟังชานไป นึกถึงความตายๆ มันยังเฉา มันยังหงอยเลย นี่ความตายเพื่อจะไม่ให้เราว่าโลกนี้เป็นของเรา เกิดมาแล้วจะไม่เคยตายเลย เกิดแล้วจะต่อสู้กับโลก เกิดมาแล้วจะเป็นสิ่งที่ว่าคงที่ตลอดไป...มันเป็นไปไม่ได้

แต่ถ้ามันมีปัญญาขึ้นมา เขาบอก เกิดแล้วตายก็ช่างหัวมัน ไม่ต้องไปยุ่งกับมัน ก็ใช้ชีวิตแบบสำมะเลเทเมาไปตลอดเลย...นี่น่าเสียใจ เขามีโอกาสแล้ว เขาเกิดมาพบแล้ว แต่ใจของเขาบวกกิเลส กิเลสเต็มหัวใจ นรกสวรรค์ก็ไม่เชื่อ มรรคผลก็ไม่เชื่อ แล้วเขายังมองกลับมาที่เรานักปฏิบัติด้วยนะ ยิ่งมองพระนี่เขายังสังเวชเลย ทำไมพระมาใช้ชีวิตอย่างนี้ ทำไมไม่ใช้ชีวิตแบบเขา

แต่ถ้าเป็นพระนะ พระจากข้างนอกก็ใช้ชีวิตแบบว่าพยายามจะค้นคว้า แต่ถ้าใจเป็นพระเมื่อไหร่ละ มันร่มเย็นเป็นสุขใจ อย่างที่ว่า มันปลงธรรมสังเวช สังเวชมาก เห็นเขาใช้ชีวิตกันฟุ่มเฟือย ชีวิตของเขาละ เขาไม่รู้จักชีวิตของเขาเลย แล้วเขามองผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ชีวิตนี้ทำไมมันจืดจืด ชีวิตนี้ทำไมไม่มีรสชาติอย่างเขาเลย เขานี้ชีวิตตื่นตื่น ตื่นตื่นตลอดเวลา หนีเงื้อมมือกฎหมาย หนีหนีกระเจิดกระเจิง นี่ตื่นตื่นของเขา

แต่ของเราก็มีความสุข ของเรา เห็นไหม ถ้าจิตมันสงบนะ โคนไม้ก็มีความสุข ที่ไหนก็มีความสุข สอุปาทิเสสนิพพานนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ มีชีวิตอยู่เพื่อโลก แต่เวลาดับขันธนะ ออุปาทิเสสนิพพาน ตายแล้วหมดธาตุ หมดสิ่งสมมุติ พระอรหันต์ก็มีสมมุติเหมือนเรา สมมุติคือสิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วประพฤติปฏิบัติจนสิ้นกิเลส ก็มีภาษา มีขันธ มีสัญญา มีความต่างๆ นี่สื่อความหมายเพื่อประโยชน์กับโลก แล้วก็ดำรงชีวิต ถึงที่สุดแล้วหมดสิ้นกัน

“ใจบวกรรม” ตายแล้วไม่เกิดอีก

“ใจบวกกิเลส” ตายแล้วเกิด ตายแล้วเกิด ทุกข์อยู่อย่างนั้นตลอดไป เอวัง